

تصویرهای نمادی؛ راهنمای کاربر، جولیان استالابراس، مترجمان: شکوفه غفاری و علی گلستانه.

تاریخ هنر، در چرخه‌ای که حالا خسته‌تر از آن شده که مضحک به نظر برسد، هرگز از تکرار خود خسته نمی‌شود. در طی ده سال، رسوایی و جنجال همراهان ناگزیر «هنر جوان بریتانیا» بوده و هنوز هم هستند. در حالی که در نیویورک، نقاشی‌ای که احتمالاً برای کاتولیک‌ها توهین‌آمیز بود، برای تقویت محبوبیت ازدست رفته‌ی شهرودار محافظه‌کار استفاده شد، جایزه‌ی ترنر به هنر جوان بریتانیایی پر و بال داده است – با حمایت‌هایی که در همه‌ی این سال‌ها همراه بوده با تمرین کشمکش بنیادین بر سر اینکه چه چیزی هنر به شمار می‌آید: سال گذشته تختخوابی به‌هم‌ریخته، سال قبل اش مدفوع فیل. یکی از متقدان برجسته‌ی بریتانیا خیال ما را راحت کرد که «بی‌حرمتی»‌های سال‌های اخیر [به این هنر جوان] را در واقع می‌توان با نخستین گام‌های مدرنیسم مقایسه کرد، با درکنشدنی که حضور مانه و امپریسونیست‌ها در فضاهای عمومی به همراه داشت.^۱ از زمانی که ناپلئون سوم شلاق اسب‌سواری خود را بر پشت یکی از پیکره‌های برهنه‌ی کوربه فرود آورد،^۲ جار و جنجال حمله به آثار هنری مجرمانه بالا گرفت: دو بار کوشیدند تا به پرتره‌ی بزرگ‌اندازه‌ی مارکوس هاروی از قاتل زنجیره‌ای کودکان، میرا هیندلی، آسیب بزنند و همزمان در نیویورک اثر توهین‌آمیز کریس افیلی با نام «مریم عذرای مقدس» را با رنگ سفید پوشانند.^۳ ولی شباهت ظاهری [او ضاع امروز] با انجرار ناشی از تحریک‌گری‌های هنر آوانگارد، تفاوت‌های عمدۀ‌ای را که در این چرخه‌ی رسوایی و واکنش گسترش یافته‌اند، پنهان می‌کند.

شاید بتوان دو کتاب اخیر نشر بُث-کلیببرن را در ارائه‌ی تصویری از درد‌نمون دنیای هنر بریتانیا به کار گرفت: تن‌یافته، درباره‌ی اثر مارک کوین، و هنر جوان بریتانیا؛ دهه‌ی ساچی، که به مجموعه‌ی چارلز ساچی اختصاص یافته است.^۴ هر دوی این کتاب‌ها دارای قطع بزرگ، گیرایی بصری، چاپ تمام‌رنگی، و قیمتی گزاف هستند. مانند کتاب‌های قبلی نشر بُث-کلیببرن از جمله ادای احترام بدقت طرح‌ریزی‌شده‌ی دمین هrst به خودش، این‌ها هم کتاب‌هایی لوکس با ظاهری چشمگیرند که برای بخش فرهنگی و اجتماعی خاصی جذابیت دارند.^۵

کوین هنوز بیش از همه با اثرش به نام خویشتن [Self] (۱۹۹۱) که نخستین بار توجه عموم را برانگیخت شناخته می‌شود. این اثر، قالبی از کلمه‌ی هنرمند بود که با نه گالن خون یخ‌زده‌ی او ساخته شده بود. او بیشتر آثار بعدی اش را در همین مسیر

1. Sarah Kent, 'Nine Years', in Jonathan Barnbrook and Jason Beard (designers), *Young British Art: The Saatchi Decade*, Booth-Clibborn Editions, London 1999, this section unpaginated.

۲. در ۱۸۵۳، تابلوی «آبتنی کنندگان» گوستاو کوربه علی‌رغم مخالفت بسیاری از داوران در سالن رسمی به نمایش درآمد. متقدان آن را همچون نمودی از ابتدا و فضاحت اخلاقی دانستند و ناپلئون سوم در هنگام بازدید از کارنم، به نشانه‌ی اعتراض، شلاق سوارکاری خود را بر پشت یکی از پیکره‌های درون تابلو کوپید. – م.

۳. درباره‌ی حمله به تابلوی «مریم» و بحثی عربت‌آموز درباره‌ی معنای این نقاشی، بنگرید به کتاب من با نام سیک هنر و لایه: هنر بریتانیایی در دهه‌ی ۱۹۹۰: *High Art Lite: British Art in the 1990s*, Verso, London, pp. 202-10; for the attack on Ofili's *Holy Virgin Mary*, see Robert McFadden, 'Art Attack', *The Guardian*, 18 December 1999.

4. Marc Quinn, *Incarnate*, Booth-Clibborn Editions, London 1998, £49.95; Jonathan Barnbrook and Jason Beard (designers), *Young British Art: The Saatchi Decade*, Booth-Clibborn Editions, London 1999, £75.

5. Damien Hirst, *I Want to Spend the Rest of my Life Everywhere, with Everyone, One to One, Always, Forever, Now*, Booth-Clibborn Editions, London 1997.

به وجود آورده و آثار مشابهی را با مدفوع ساخت؛ درحالی که اثرش به نام تن یافته، سوسيسي است که (باز هم) حاوی خون هنرمند است. همان‌طور که تولیدات دمین هرست واجد دلمشغولی ناروشنگری درباره‌ی مرگ هستند، در کار بسیاری از هنرمندان هم‌نسل کوین هم تعاملی رسانه‌پسند با هراس در موقعیتی رام و اهلی وجود دارد.^۶ کتاب تصویرهای مراحل آماده‌کردن سوسيس را در آشپزخانه‌ی کوین نشان می‌دهد. فریزر پر شده است از کیسه‌های خون در کنار مواد غذایی. بی‌ثباتی به‌واسطه‌ی دستگاه نگهدارنده‌ی مصنوعی بیان می‌شود. برای حفظ تازگی و شکل گل‌ها و فیگورهای حجاری شده از یخ، هنرمند آن‌ها را منجمد کرده است، و این تا زمانی دوام می‌یابد که منبع ثابت الکتروسیسته برقرار باشد.

آیا کتاب می‌تواند توهمند حضور خون و دیگر ترشحات بدن را منتقل کند؟ تن یافته مصراًنه برای انجام این کار می‌کوشد. صفحات بزرگ آن پر است از عکس‌های باکیفیت و با رنگ‌های صورتی، سرخ، و قهوه‌ای، با کلوزآپ‌هایی اغراق‌آمیز از بخش‌های بدن، با مژه‌هایی به قدر موی گزار. بدنش که، اگر موضوع وارسی دقیق لنزهای کلوزآپ و فلش حلقه‌ای (که مثل دوناتی نورانی در مردمک چشم سوژه منعکس شده) قرار نگرفته باشد، در عناصر سازنده‌اش نمایان شده است – عناصری چون خون، مدفوع، و آب که به رشتہ‌ی انجام درآمده تا خود را بازنمایی کند.

علی‌رغم همه‌ی این‌ها وحدت بدن، و در نتیجه اشاره به خویش، کیفیت‌زدوده و منحل می‌شود. مانند بسیاری از آثار عکاسی که بر بخش‌هایی از بدن تمرکز می‌کنند، کلوزآپ‌های شدید تصویرهایی از گوشت و خون به وجود می‌آورند که قابل تشخیص هستند؛ اما به سختی می‌توان آن‌ها را به متزله‌ی یک کل جاندار تصور کرد. آن‌ها بیشتر همچون قطعاتی مستقل از ماده‌ی جاندار جلوه می‌کنند. آثار منجمدشده‌ای که در آن‌ها بدن کامل ظاهر می‌شود، گاهی جلوه‌ی مصنوعات باستانی، زیرخاکی، و بقایای [اشیاء] دست‌ساخته را به خود می‌گیرند. کوین با ساختن مجسمه‌هایی که هم به بقایای مرد لیندو^۷ اشاره دارند و هم به ربات‌مایع فیلم ترمیناتور ۲، همزمان مسحور گذشته‌ی باستانی و آینده‌ی ممکن شده است. آن ماشین خودکار پرآوازه^۸ به شکل سلسله‌ای از مجسمه‌های شیشه‌ای و نقره‌ای در می‌آید، اما قطعات پیکره بر سطح زمین گرد هم نظم می‌گیرند و به هم می‌پیوندند – عناصر جبوه‌گون یک کل که خود را به سامان می‌آورد و متلاشی می‌سازد.

علاقه‌ی کوین به زمینه‌ی مشترک گذشته‌ی دور و آینده به اظهارات بیش از حد آشکار درباره‌ی نقش بدن در هشیاری مربوط می‌شود. در یکی از آثار «نابودگر» (ترمیناتور) کوین که کوری عصاکش کور دگر [The Blind Still Leading the Blind] نام دارد (۱۹۹۶) آلتی مردانه گروهی از اعضای بدن از جمله سر را راهبری می‌کند. این نمونه‌ای بارز است از خصلت فاقد قوه‌ی تخیل آثار کوین و توانایی سبک تبلیغاتی او برای ارائه‌ی کلیشه‌ای شکل‌های بصری واضح و سرراست. در اثری با نام روح لاستیکی [Rubber Soul]، کوین کپی‌ای از جنس پلکسی‌گلاس از سر خود ساخت و در آن قورباغه‌ای

۶ پیش‌تر تحلیلی از آثار دمین هرست را اینجا ارائه داده‌ام؛ 'In and Out of Love with Damien Hirst', *New Left Review*, no. 216, March-April 1996, pp. 153-154.

۷ استدلال‌های درباره‌ی او در فصل دوم کتاب سیک هنر و لای بروز شده‌اند. ضمن آنکه امر ناشناخته‌ی اهلی را در فصل پنجم آن کتاب بررسی کرده‌ام. Lindow Man نام جسدی است که در ۱۹۸۴ در منطقه‌ی حفاظت‌شده‌ی لیندو در شمال غربی انگلستان کشف شد. این جسد که برخی کارشناسان آن را متعلق به عصر آهن بریتانیا دانسته‌اند، به‌صورت طبیعی در معادن باتلاقی زغال سنگ نارس آن منطقه مومیایی شده بود. - م.

۸ اشاره به «تی-۱۰۰۰»، ربات جبوه‌ای فیلم ترمیناتور ۲ (جیمز کامرون، ۱۹۹۱). - م.

را در حالت اغماء روی سکویی خنک کننده گذاشت. او با جای دادن قورباغه در مرکز سر، در منطقه‌ی مغز خزندۀ^۹ به این ایده اشاره کرد که سرشت باستانی در میان انسان‌ها گویی که به خوابی زمستانی فرو رفته است.^{۱۰} اثر کوین که به خوبی در سطوح براق این کتاب معنکس شده است، میان جاذبه و دافعه در رفت‌وآمدی سریع است. این آثار، همچنین به دلیل آشنایی قبلی به سرعت درک می‌شوند، و به دلیل آنکه تصویرها محمل آن‌هاست معنا می‌دهند.

برای کوین، پیچیدگی ای که از الگوی پیچیده‌ی تصویر چندپاره و نظم ناگهانی حاصل شده است، همیشه حالی غیرعمدی دارد. ترکیب عناصر پیشاتاریخی و آینده‌نگرانه در آثار او گویای این امر است. چه در سوب بنیادین^{۱۱} و چه در نظم سایبریتیک معهود، عناصر بی‌آنکه از خود اراده‌ای داشته باشند (یا با اراده‌ای که تصادفاً به کار می‌افتد)، نظمی گنبدوار را ایجاد می‌کنند که مانند کلنی موریانه‌هاست. این پرنگ داستان کوتاهی از ویل سلف هم هست که در کتاب آمده و حاوی همان ابهام میان گذشته‌ی ماقبل تاریخی و آینده‌ای به همان اندازه دور است.^{۱۲} عصر انسان‌مداری یا در گذشته‌ای دور است یا هنوز نیامده است. در بسیاری از مجسمه‌ها هم فیگور یا در پس قالب یا جلدی تهی شده جای گرفته و گریخته است، یا به بقایای مخروبه و باستانی بدل شده است، یا در تعلیقی ظریف در مرز نابودی نگه داشته شده است.^{۱۳}

خوانندگان یا ترجیحاً بینندگان کتاب هنر جوان بریتانیا؛ دهه‌ی ساچی پیش از هر چیز با پرتره‌ی سه زن روبرو می‌شوند که جلد و نخستین صفحه‌های کتاب را آراسته‌اند. جلد کتاب تصویری بسیار به جا از ملکه در لباس تشریفاتی اش را در بر می‌گیرد که با فلش‌ها و نقطه‌چین‌هایی [از سرش] جدا شده است. صورت اش از زیر چشمان اش بریده، و فضای بالای آن با بارکدی عظیم پوشانده شده است. در صفحه‌ی بعد، نسخه‌ی نقاشی شده‌ی رسوای مارکوس هاروی از عکس رسوای میرا هیندلی آمده است. با ورق‌زن صفحات چهره‌ی خشمگین مارگارت تاچر آشکار می‌شود. از همین آغاز واضح است که کتاب با فشاردادن دکمه‌های روانی ای که فکرهایی مبتذل درباره‌ی بریتانیایی بودن را زنده می‌کند، مجموعه‌ای از اهداف بصری را آرایش خواهد داد.

همه‌ی صفحه‌های این کتاب وزین به صورت تمام‌رنگی چاپ شده و طراحان کتاب رنج فراوانی را متحمل شده‌اند تا این را به خوانندگان حالی کنند. صفحه‌ای تاخورده در امتداد متن را در برابر زردی اشباع شده قرار داده‌اند که (به شکلی غیرمتربه، اگر واقعاً بخوانیدش) صفحه‌ای دیگر از آبی مکمل را به دنبال دارد؛ برش‌های روزنامه را در زمینه‌ی آبی یا صورتی با روشی یکسان قرار داده‌اند. این رنگ زمینه به تصویر روزنامه حالت پس‌رونده می‌دهد؛^{۱۴} تصویر آثار هنرمندان فقط با کمی ظرافت بیشتر کار شده‌اند.

۹. Reptilian brain منطقه‌ای از مغز که عملکردهای حیاتی از جمله تنفس و تپش قلب را کنترل می‌کند. - م.

10. David Thorp, ‘A Universe of Oppositions’, in *Incarnate*, n.p.

۱۱. Primal soup اصطلاحی ساخته‌ی الکساندر اپارین، زیست‌شناس نامدار شوروی، که به ماده‌ی اولیه‌ی حیات اشاره دارد. - م.

12. Will Self, ‘A Report to the Symposium’, in *Incarnate*, n.p.

۱۳. فرار بزرگ [The Great Escape] (۱۹۹۶) هیبتی غول‌پیکر و موزنمند است که برای آشکارکردن پیکره‌ی غایب سر باز کرده است؛ آویز آن که این‌راهای مشاهده‌تاپذیر

فرار ۱ [No Visible Means of Escape I] (۱۹۹۶) نام دارد، همچون محصلو یک سلاخی نتیجه‌بخش به نظر می‌رسد.

۱۴. سطوح‌های بی‌فام عقب‌تر از سطوح‌های فامدار به نظر می‌رسند. - م.

هنگامی که دقیق فراوان برای چنین زیبایی‌ای خرج شده است، نوشه صرفاً امری فرعی نیست، بلکه شکل‌های گوناگونی از تحقیر آشکار را تحمل می‌کند. سارا کِنت، یکی از نویسندهان، در بررسی‌ای که در تایم آوت برای کتاب نوشته است، از این مسئله شکایت کرده است. مقاله‌ها درون پاراگراف‌های سازنده‌شان که فونت‌ها و اندازه‌های متفاوتی دارند تکه‌تکه و با مرزهایی از علامت‌های تکراری ASCII محاصره شده‌اند. این علامت‌ها گاه نقش‌ونگارهای می‌سازند: مرزهای کوچک بی‌مزه‌ای از حلقه‌های گل به شکل قلب یا [شکلک] پاسبان‌های بریتانیایی، به سبک گرافیک‌های کامپیوتری سیستم‌عامل‌های قدیمی. بی‌حرمتی به متن بیش از هر موردی در برخورد با مقاله‌ی دیک پرایس مشاهده می‌شود (به عبارتی مقاله‌ی «واقع‌گرای نوین عصبی» درباره‌ی آثار دکستر دالوود)، که با قرارگرفتن در جای‌جای بخش‌های مربوط به سال‌های مختلف [دهه‌ی مورد بحث]، طولانی‌ترین بخش کتاب را به خود اختصاص داده است. این متن با بازشماری روایت‌های آشنا که حول موضوع «هنر جوان بریتانیا» می‌گردد تسکین‌دهنده و صادقانه است، اما با این‌همه اینکه طراحان آن را روی زمینه‌ی گلدار قرار داده‌اند کمی بی‌رحمی به نظر می‌رسد.

درست همان‌طور که پاراگراف‌های مقاله‌ها پاره‌هایی گستته، جداسده از همسایگان‌شان‌اند، هر قطعه‌ی کتاب هم به شکل منفصل ظاهر می‌شود: تصویرهای آثار (جدا از مقاله‌ها)، خرده اطلاعات درباره‌ی هنرمندان، تیتر خبرها، و بازآفرینی ماجراهایی درباره‌ی هنر (این آخری‌ها جالب‌ترین بخش کتاب‌اند؛ اما اینجا هم قوانین طراحی بر این اطلاعات حاکم شده است، و طرح حاشیه‌ها خون این‌ها را هم به شکلی هنرمندانه می‌مکد). نتیجه‌ی ترکیب عناصر، پازل یا معماه تصویری استادانه‌ای است، محلولی برای آنکه خواننده مجاز باشد تا به شکلی مبهم مسائل را حدس بزند. کتاب ظاهر پراکنده‌ی وب‌سایتی آشکارا سرسری را دارد که با داده‌هایی پراکنده آن را پر کرده‌اند و به کاربر اجازه‌ی مرتب کردن اش را داده‌اند. به این شکل، سبک گرافیک کامپیوترهای قدیمی آغاز به ساختن مفهوم می‌کند.

بخشنده کتاب بر اساس سال انجام شده است و سرتیتر خبرها بر آن‌اند تا به بیننده لحظه‌ای را یادآوری کنند که اثری هنری در آن تولید شده است. سرتیترها با انگشت‌گذاشتن روی رویدادهای بین‌المللی نظامی و سیاسی، قطعاً بلاهت هنری را آشکار می‌کنند که با ملزومات توفان‌زدهی دوران خود مقایسه شده است – نقاشی‌های گری هیوم [Gary Hume] که به شکلی خودآگاهانه گنگ و بی‌معنا هستند صفحه‌ای را با [تیتر خبر] کشتار در میدان تیان‌آنمن شریک می‌شوند و خودپسندی‌های فرمال پتر دیویس [Peter Davies] صفحه‌ای را با هشدار قحطی در سودان. واضح است که هنری‌هایی که چنین معجونی از سرتیترها را گردآوری کرده‌اند، سرسری‌ترین تصور ممکن را از اهمیت حوادثی را که اشاره شد دارند؛ و گرنه چطور این‌همه اشتباه ممکن است؟ مثلاً نوشه‌اند دیکتاتور پاناما، «ژنرال موریگا». با این وجود از این همنشینی احساس کاذبی بر می‌آید مبنی بر اینکه هنر فرزند زمانه‌اش است، یا آنکه زمانه در خور هنر ش است. این احساس کاذب با چنین اظهارات نامفهومی تشدید شده است که در ۱۹۹۵، درحالی که داشتند اجساد را از خانه‌ی فرد وست [Fred West] خارج می‌کردند، «هنر جوان بریتانیا» «حجم انتقادی» را وسعت بخشدید.^{۱۵} چیزی که در این سرهمندی سرتیترها غریب

15. Dick Price, It was the Best of Times, It was the Worst of Times' in *Young British Art*, p. 26.

می‌نماید آن است که حوادث سیاسی و اقتصادی ترسیم شده، اطلاعات بسیار کمی درباره‌ی هنری می‌دادند که ساجچی جمع‌آوری کرده بود، آثاری که نه خیلی سیاسی بودند و نه آشکارا بی‌ربط به سیاست. [در این میان] جای اسنادی از هلو^{۱۶} و دیگر جرايد شایعه‌ساز، شامل روزنامه‌های جنجالی و رسانه‌های جمعی، که این هنر قطعاً بدان‌ها تمایل داشت خالی بود. با این حال این به رغم این چندپارگی، این معرفی ظاهراً بی‌غرض خردمندی‌های روح دوران دهه‌ی ۱۹۹۰، این کتاب به ساجچی خدمت می‌کند؛ آن‌هم نه فقط با نمایش و انتشار مجموعه‌ی او. این کتاب، مانند کارنامای هیجان [Sensation] که پیش‌تر برگزار شده بود، برای گره‌زن روح دوران به مجموعه‌ی ساجچی، نشان داد که در حقیقت هنری بهترین نماینده‌ی دوران خود است که بیشتر به مذاق تبلیغاتچیان-دلان-مجموعه‌داران خوش بیاید. نمونه‌های آشکار ویژه‌ای از این هنر تبلیغاتی مصور در این کتاب هست: مانند فلاش‌آرت [Flash Art] اثر ترنس بوند [Terence Bond] که از الگوی کاشی شطرنجی کف تشکیل شده است. این کاشی‌ها کثیف‌اند؛ اما بازیکه‌ای در وسط آن جارو شده و تمیز است. عنوان این اثر اشاره دارد به نام یکی از مجله‌های مشهور هنر معاصر؛ نقش‌مایه‌ی اثر از آگهی‌ای مربوط به مایع تمیز‌کننده‌ی «فلش» گرفته شده است؛ و نتیجه هرچند هوشمندانه، اما جناسی تک‌بعدی است که شاید مناسب یک بیلبورد تبلیغاتی باشد. یا اثر لوسی وود [Lucy Wood] با عنوان نمی‌تونم بازی کنم، نمی‌خوام بازی کنم [Can't Play, Won't Play]، چوب‌بست ترامپولین با ورقی شیشه‌ای به جای پارچه.

مقاله‌ی پرایس هم از کوشش‌های اخیر ساجچی برای عرضه کردن تولیدات نسل بعدی بهمنزله‌ی واکنشی در برابر «هنر جوان بریتانیا» پیروی می‌کند. این نسل بنا دارد تولیدگر «هنری باشد که بیش از این خود را صرف بازتعریف موضوع هنر نکند... هنری که به جای این، خود را به بازتعریف زیبایی مشغول بدارد. دیگر نیازی نیست محتوا طبقه‌بندی شود، بلکه می‌تواند عملاً هستی‌شناسانه (هستی‌شناختی) باشد. هنرمندان جوان بریتانیایی کار خود را برای تغییر در نگاه و رهیافت‌های خود آغاز کردند... هنرمندان کلافه از فرمایش‌های بیش از حد نسخه‌پیچی شده درباره‌ی محتواهای مورداختلاف، نیازمند این شدند که راه‌های دیگر و بیشتری برای تأمل بر ساخت هنر بیابند».

در معرفی «هنر جوان بریتانیا» در کنار «واقع‌گرایی نوین عصبی»، یکی ساخته شده تا پیش‌درآمدی بر دیگری باشد، و دیگری احتکار موفق ساجچی را در هنر معاصر تسهیل کرده است. با این حال آنچه از بررسی این کتاب برمی‌آید برداشتی قوی درباره‌ی شخصیت یکسان آثار گذشته و اکنون است. نسل جوان‌تر هنرمندانی که ساجچی تشویق‌شان کرده است چندان هم زیباتر، مصالحه‌کارتر، عصبی‌تر یا واقع‌گرایی‌تر و قطعاً فکور‌تر از نسل پیش از خود نیستند.

در این کتاب هم به مانند کاتالوگ کارنامای هیجان که به مجموعه‌ی ساجچی اختصاص یافته است، اطلاعاتی واقعی درباره‌ی فعالیت‌های ساجچی در دنیای هنر وجود ندارد. با این حال برای حل این معما پیشنهادهای معینی در گوش خوانندگان زمزمه می‌شود: بریده‌های روزنامه‌ها با قطعه‌ای مربوط به سال ۱۹۹۸ (واپسین سالی که کتاب پوشش می‌دهد)، با این [خبر] پایان می‌یابد که ساجچی مجموعه‌ی خود را، با اهداف نه کاملاً بشردوستانه، به مجموعه‌ی شورای هنر [بریتانیا] اهداء می‌کند.

۱۶. Hello هفت‌نامه‌ی انگلیسی که از ۱۹۸۸ چاپ می‌شود و به اخبار و شایعات مربوط به سلبریتی‌ها و خانواده‌ی سلطنتی و چیزهایی از این دست می‌پردازد. - م.

مقاله‌ی پرایس با این واژگان پایان می‌یابد: «در اقیانوس تولیدات هنری، هنر بریتانیایی دهه‌ی ۹۰، در آن سوی جریان‌های متغیر، خط سیری را نمودار کرده است؛ آثار نمایش‌داده شده در مجموعه‌ی عظیم چارلز ساچی طیفی از موقعیت‌هایی را ترسیم می‌کند که در آن هنرمندان این خط سیر را حفظ کرده‌اند».

این مبهم‌گویی و ادعای بی‌اساس توأمان، ذائقه‌ای بس مردمایل ساچی است، او که شیفت‌هی توهمند و بی‌حیایی و اظهارنظرهای هوشمندانه شده است و اینجا طیف بزرگی از «موقعیت‌ها» بی‌هست که او نادیده گرفته است.

هر دو کتاب (هم تن‌یافته و هم هنر جوان بریتانیا)، به رغم ظاهر متفاوت‌شان، در رفتار پرخوت بالاستفاده از داده‌ها و مفاهیم شیوه‌اند. در آثار کویین، چنانکه در کتاب تن‌یافته ارائه شده‌اند، فرم‌های بدن به منزله نمادهای تغییرپذیر ارائه شده‌اند؛ در حالی که وحدت گذرا است یا فقط چیزی است که در آستانه‌ی انهدام نگه داشته شده است، و نظم فقط در تعامل ناگاهی عناصر اولیه به دست آمده است. در کتاب ساچی، آثار هنری به‌شکلی یکنواخت به منزله پاره اطلاعاتی که در کنار اطلاعات دیگر نظم یافته‌اند عمل می‌کنند؛ همچنانکه معانی آن‌ها به‌طور خودانگیخته از همنشینی‌شان پدیدار خواهد شد.

این نگرش به موضوع، به خوانندگانی مربوط می‌شود که این کتاب‌ها برای آنان در نظر گرفته شده است، کسانی که سارا کنت آنان را سه‌هوً «تازه‌به‌دوران رسیده‌های پولدار» نامیده است. هر دو کتاب گرانقیمت هستند؛ هر دو پیش و بیش از آنکه حامل اطلاعات باشند، چیزهایی طراحی شده هستند که تحلیل و موشکافی را به امان خدا می‌گذارند؛ در هر دو کتاب مشکل می‌توان گفت که نویسنده‌ها چه کسانی‌اند: تن‌یافته آشکارا حاصل همکاری میان هنرمند و طراحان است، و نویسنده‌گان همچون چهره‌هایی کمنگ‌تر در آن دیده می‌شوند؛ در کتاب ساچی طراحان در رأس صفحه‌ی عنوان جا دارند.

آنچه از توفیق کتاب «هنر جوان بریتانیا» در جلب توجه و شهرت برمی‌آید این است که مخاطبان هنر بیش از پیش متمایز شده‌اند. مثل همیشه اینجا حرف از خریداران خود چیزهاست، چیزهای خصوصی و عمومی، که البته کم‌شمارند؛ این کتاب‌ها روی هم بیشتر زیباشناسانه‌اند، بیشتر طراحی شده‌اند، و بیش از آنکه سودمند باشند گرانقیمت‌اند، کاتالوگ‌هایی هستند با تیزاز محدود از آن‌رو که فقط برای مجموعه‌داران و دلالان گیرایی دارند. سپس حرف از کسانی است که به گالری‌ها می‌روند، روزنامه‌ی خوانند، جایزه‌ی ترنر را از تلویزیون تماشا می‌کنند، و گاهی کاتالوگ‌ها را با قیمت‌های متوسط می‌خرند.

این کتاب‌ها برای این مخاطبان هم در نظر گرفته نشده‌اند. تاحدی به نظر می‌رسد این‌ها برای بخشی از طبقه‌ی متوسط مناسب‌اند که بیشتر شهری، کاملاً جوان، و ثروتمند (یا در انتظار ثروتمندشدن) هستند، و نیز آنایی که کارشان در چهارراه فرهنگ و اقتصاد قرارشان داده است. حزب کارگر جدید این بخش را تحسین کرده است، هم به‌عنوان نیروی جدید اقتصادی مبتنی بر «خلاقیت»، و هم به‌عنوان گروهی که روی کارآمدن‌شان آرامش اجتماعی و رضایت در کار را تضمین می‌کند.

برای این کارکنان و کارآفرینان، کارکردن در صنعت تبلیغات، طراحی وب، و صنایع فرهنگی به‌طور گسترده، و امور مربوط به ارائه و معرفی، در صدر اولویت‌ها قرار دارد؛ مثل اولویت اختلاط فرهنگ‌های بالا و پایین مولد، مثل اولویت بهره‌گیری از تصویرها همچون وسیله برای ایده‌ای سهل‌الوصول [از سوی اینان]. کار کویین، با ترکیب ارجاعات تحت‌اللفظی و فاقد قوه‌ی تخیل‌اش، مواد احشائی و مواد فوق‌العاده، ترکیب املی و صیغه‌ی مدنظرش، به‌ویژه مناسب این بخش از اجتماع است.

همچنین در متنی که ویل سلف نوشته است به شباهت اشاره می‌شود، شباهت‌هایی از جهاتی آینهوار، مثل بیشتر قصه‌های عامیانه‌ی بریتانیایی، مثل «هنر جوان بریتانیا» – البته با تفاوتی عظیم در اینکه ساقچی نمی‌تواند با راهپیمایی در شعبه‌ای از واترستونز^{۱۷} و اشکریختن و «بیشتر برمی‌دارم» گفتن، بر بازار کتاب غلبه کند. فرم چندپاره‌ی کتاب ساقچی حاضر-آماده‌ای است برای تملک، چیزی طراحی شده است برای کاربران که به ایده‌ها و تصویرهایش نگاه کنند تا بتوانند آن‌ها را بازترکیب، تجدید، و بازیابی کنند.

در کار کوین، بدن، که بس نیرومند نمایش یافته، و ذهن، مجموعه‌ای هستند از نمادهای تغییرپذیر. در مجموعه‌ی ساقچی آثار به منزله‌ی مواد قابل مبادله در مبادله‌ی پیش‌بینی‌پذیر نمادها، یعنی فرهنگ تجاری، ارائه شده‌اند – واقعًا هم گیلیان ویرینگ [Gillian Wearing] اخیراً شکایت کرده که آژانس تبلیغات ساقچی اندکی پس از ورود یکی از آثارش به مجموعه، از روی آن سرقت انجام داده است.^{۱۸} بسیاری از آثاری که به این مجموعه راه یافته‌اند (یا روزی راه یافته بودند) از ابتدا این تقدیر مکتوب را دارند.

آثار هنری برای مجموعه‌داران اغلب شکل‌های به راحتی قابل انتقال و نیمه‌سیال سرمایه هستند. برای بخشی که این کتاب می‌خواهد جذب‌شان کند، آثار هنری همچون نمادهایی ظاهر می‌شوند که به دلخواه قابل مبادله با خلق بی‌وقفه‌ی تازگی هستند. یکی از نمادها رسایی است، و یکی از سودمندترین‌ها هم هست. با این حال در بهره‌گیری این نماد از واکنش عمومی، از حمله‌های متعاقب به اثر هنری، و از مردم، خطر پیگرد قانونی برای خدشه‌دار کردن اثری همچون اثر مارکوس هاروی یا کریس افیلی، از پیش وجود دارد؛ یا در التزام به هنر، مثلاً به تختخواب تریسی امین [Tracey Emin] که حایزه‌ی ترنر را برد، بخش بزرگی از مخاطبانی که باور دارند هنر چیزی برای گفتن درباره‌ی زندگی شان دارد، از پذیرش اینکه آثار هنری هم مثل باقی چیزها نمادهایی تجاری هستند امتناع می‌کنند. حتی بیشتر هنرمندان بزدل ساقچی در طراحی به شکل اوان گارد قدیمی، در ساختن هنری که به نظر معنادار برسد، ندانسته توقعات ایدئالیستی ایجاد کرده‌اند. هر دو کتاب تن یافته و هنر جوان بریتانیا؛ دهه‌ی ساقچی، تصویرها و متن‌هایی چندپاره و دستورالعمل‌هایی ضمنی را برای کاربران شان پیش می‌نهند؛ اما مخاطبان گسترده‌ای که این هنر پروردیده است، از حدود عادات سازندگان و ناشران اش فراتر می‌روند، و خود را از شر این کتابچه‌های دستورالعمل خلاص خواهند کرد. –

۱۷. کمپانی بزرگ خریدوفروش کتاب بریتانیایی که در سراسر اروپا شعبه دارد. – م.

18. Dan Glaister, ‘Saatchi Agency “Stole My Idea”’, *The Guardian*, 2 March 1999.